

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Пламен Александров Панайотов, член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” – област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, специалност Наказателно право в катедра „Наказателноправни науки” към Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, обявен в ДВ, бр. 30/15.04.2022 г., с кандидат гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова

1. В конкурса за доцент по наказателно право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова е единствен кандидат. За участието си в него тя представя научни трудове, които са публикувани след защитата на дисертацията ѝ. Един от тях е хабилитационен труд - монографията „Свободата на религията и наказателното право” /С.: Издателство "Изток-Запад", 2022, 252 с./, а другите са 4 статии и 4 студии, от които една в съавторство. На първото си заседание, проведено на 17.06.2022 г., научното жури допусна гл. ас. д-р Николета Кузманова до участие в конкурса, тъй като тя отговаря на националните минимални изисквания за заемане на длъжността "доцент".

2. Николета Кузманова е магистър по право на СУ „Св. Климент Охридски”. От 2000 г. е последователно хоноруван асистент, асистент, а понастоящем - главен асистент по наказателно право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. От 2014 година е доктор по право след защитена дисертация на тема "Наказателноправна защита на политическите права на гражданите". Тя води семинарни занятия и лекции по наказателно право - обща и особена част пред студентите от редовно и задочно обучение в Юридическия факултет. От 2010 г. е преподавател по

наказателно право и в Центъра за професионална подготовка към дирекция "Човешки ресурси" на Държавна агенция "Национална сигурност". Следва да се подчертае, че гл. ас. д-р Николета Кузманова съчетава успешно преподавателската и научноизследователската с практическата си дейност. В периода 2004-2021 г. е осъществявала активно експертна и административна дейност, заемайки различни длъжности: законодателен референт, старши експертен сътрудник, главен експертен сътрудник в Народното събрание; държавен експерт в Министерството на правосъдието; съветник и началник на политическия кабинет на министъра на вътрешните работи; началник на политическия кабинет на заместник министър-председателя по обществения ред и сигурността и министър на отбраната. В експертната и консултантската си дейност е осъществила анализ на множество законопроекта и е оценила съответствието им с другите закони, Конституцията на Република България, международното право и правото на Европейския съюз. Гл. ас. д-р Николета Кузманова работи активно и за добрата организация на работата в Юридическия факултет, както и за укрепването на неговия авторитет. В периода 2014-2016 е научен секретар, а от 2019 г. и понастоящем е секретар по акредитационните въпроси на факултета. Същевременно гл. ас. д-р Николета Кузманова е участвала и като докладчик в редица национални и международни научни конференции по проблеми на наказателното и на административното право.

3. Монографията „Свободата на религията и наказателното право” е добросъвестно проведено, задълбочено и системно изследване. В него авторката претворява значителния си научноизследователски и практически опит. Тя остава вярна на своя научен подход, предполагащ разискване на проблемите от различни гледни точки - в случая съобразно съвременните достижения както на наказателноправната наука, така също и на науките за правата на човека, конституционното право, правото на Европейския съюз

и международното право. Това ѝ позволява да предлага убедителни пътища за тяхното решаване. Така по-ясно се откроява значението на наказателното право в общата правна уредба на свободата на религията. От една страна то гарантира нормалното ѝ упражняване. От друга страна то осигурява и ефективността на забраните и ограниченията, свързани със свободата на религията.

Възприетият научен подход обуславя актуалността и практическата полезност на труда. Той представлява интерес както за правоприлагащите органи, за законодателя, за научната общност в областта на правото, така също и за много по-широк кръг от читатели - за всички, които се вълнуват и искат да допринесат за отстояване на свободата на религията.

Монографията се отличава и с множество конкретни приноси моменти, част от които са следните:

- изяснено е съдържанието и са разгледани съпоставително основните термини, използвани в разглежданата материя: "вяра", "религия", "изповедание", "вероизповедание" /с. 17 и сл. /;

- убедително е аргументирана необходимостта от съответствие на използваната в националното право терминология с тази според международното право и правото на Европейския съюз /с. 30-32, с. 49 и сл., с. 61 и сл./;

- пояснена е същността на свободата на религията като основна свобода на човека /с. 46 и сл./;

- очертан е обектът на престъпленията против свободата на религията /с. 83-93/;

- обособена е системата на престъпленията против свободата на религията /с. 102-104/;

- направено е разграничение между престъплението по чл. 164, ал. 1 НК и административното нарушение по чл. 78, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация /с. 124-127/;

- изтъкнати са особеностите на режима за наказване на престъпленията против свободата на религията /с. 163-171/;

- след задълбочен анализ са направени обобщения и систематизирани изводи относно наказателноправната защита на свободата на религията /с. 171 и сл./;

- разгледани са възможностите за наказателноправна защита срещу нарушаване на забраните или ограниченията, свързани със свободата на религията /с. 218 и сл./;

- направени са множество добре обосновани предложения *de lege ferenda* /с. 110, с. 130, с. 136, с. 163, с. 175-177, с. 196-198, с. 204, с. 214, с. 239, с. 242-243/.

Предвид очертаните приноси на хабиталиционния труд несъмнено се налага изводът, че той е с голямо теоретично и практическо значение при изясняване ролята на наказателното право както с оглед гарантиране на нормалното упражняване на свободата на религията, така и с оглед гарантиране ефективността на забраните и ограниченията, свързани с нея. Високата научна стойност на монографията се обуславя и от широкия обхват на използваните методи при изследването, сред които се открояват сравнителноправният, историческият и правнологическият. За постигнатите резултати способства и детайлното познаване от гл. ас. д-р Николета Кузманова на относимата към разглежданите проблеми законодателна практика, на практиката на българския Конституционен съд, както и на практиката на националните съдилища, на Европейския съд по правата на човека и на Съда на Европейския съюз.

4. Гл. ас. д-р Николета Кузманова представя за участие в конкурса и други осем научни публикации - "Тенденции в тълкувателната дейност на ОСНК на ВКС след 1991 г." /В: "Научни четения в памет на Венелин Ганев и Никола Долпачиев". Сборник доклади. С., УИ "Св. Климент Охридски", 2017, 239-247/; "За принципите на наказателното право в тълкувателно решение №3/2015 г. на ОСНК на ВКС" /В: "Научни четения на тема „Правни норми и правни принципи". Сборник доклади. С., УИ "Св. Климент Охридски", 2017, 296 – 314/; "Принципът на законност и административното наказание „задържане в структурно звено на МВР" /Сборник доклади от научна конференция "Промените в Закона за административните нарушения и наказания от 2020 г.", С., УИ "Св. Кл. Охридски", 2022, 124 – 134/; "За някои изпълнителни деяния в Наказателния кодекс" /Юридическо списание на НБУ, XVII.2, 2021, ISSN (Online): 1314-5797, 10-16, <https://law.nbu.bg/bg/publikacii/juridichesko-spisanie-na-nbu-xvii-2-202/>; "За прилагането на чл. 40, ал. 2 от Конституцията на Република България", в съавторство /Сборник доклади от Национална научно-практическа конференция "Медиите в България – 30 години по-късно", НБУ, департамент Право, 2020, 101 – 124, <https://law.nbu.bg/bg/publikacii/mediite-v-bylgariq-30-godini-po-kysno-nacionalna-nauchnoprakticheska-konferenciq/>; "Основания за административно наказване в Особената част на Наказателния кодекс (дискусионни въпроси)" /Сборник доклади от научна конференция "50 години ЗАНН – история, традиции, бъдеще", С., УИ "Св. Кл. Охридски", 2020, 272-297/; "Обект и система на наказателноправната защита на свободата на религията" /Юридически свят, 2021, № 1, 11-31/; "Обхват на наказателноправната защита на финансовата система", /Правна мисъл, 2022, под печат/. В посочените публикации: а/ въз основа на задълбочен анализ са открити проблеми при осъществяване на тълкувателната дейност на ОСНК на ВКС; б/ разисквани са съществени от теоретична и практическа гледна точка въпроси на наказателната и

административнонаказателната отговорност; в/ изяснено е значението на термини със сходно съдържание, използвани в НК за обозначаване на някои форми на изпълнителни деяния; г/ изследвани са ключови въпроси, свързани с ограниченията на правото за упражняване на свободата да се разпространява мнение чрез средства за масова информация, установени в чл. 40, ал. 2 КРБ; д/ обстойно и аргументирано са разисквани въпроси относно наказателноправната защита на финансовата система на страната.

5. Като цяло научното творчество на гл. ас. д-р Николета Кузманова следва да получи висока положителна оценка поради изтъкнатото теоретично и практическо значение на нейните трудове. Те са новост в науката и са резултат на личната ѝ научноизследователска работа. Същевременно чрез своите трудове тя демонстрира способността си да идентифицира важни обществени проблеми, да ги изследва обстойно и да предлага убедителни пътища за решаването им.

В заключение, предвид изложеното относно преподавателската, практическата и научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова, считам че тя отговаря на всички условия за заемане на академичната длъжност „доцент” съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България. Поради това препоръчвам на научното жури да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” да избере за доцент по наказателно право гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова.

гр. София

Изготвил становището:

юли 2022 г.

/проф. д-р Пламен Панайотов/